ומסיימת הגמרא את ההוכחה מהברייתא: הרי ברייתא זו נשנית בסיפרא, וְסָתָם ברייתא השנויה בסִיפְרָא, מַנִּי – מי הוא ששנאה, רַבִּי יְהוּדָה. וְקָא תָנֵי ברייתא, שדווקא הַגּוֹרָל עוֹשֶׂה חַטָּאת וְאֵין קריאת הַשֵּׁם עוֹשֶׂה חַטָּאת. אֶלְמָא – מוכח מזה, שלרבי יהודה הַהַגָּרָלָה מְעַכֶּבָא, ובלי הגרלה אין השעירים נקבעים. ואם כן, מברייתא זו יש תִּיּוּבְתָּא [–פירכא] דְּמַאן דְּאָמַר שההַגָּרָלָה לֹא מְעַכֶּבָא, שהרי מדברי הסיפרא מוכח, שאף לרבי יהודה שסובר שלא נאמר 'חוקה' על דברים הנעשים בבגדי לבן בחוץ, מכל מקום ההגרלה מעכבת. מסיקה הגמרא: תִּיּוּבְתָּא – אכן פירכא היא, ונדחו דברי רבי יוחנן.

הגמרא מביאה נידון נוסף לגבי קריאת שם בקרבנות: אָמַר רַב חִסְדָּא, אֵין הַקִּינִּין מִתְפָּרְשׁוֹת – שתי תורים או שני בני יונה הבאים לקרבן, אינם נקבעים איזה מהם לחטאת ואיזה מהם לעולה, אֶלָּא, אוֹ בִּלְקִיחַת בְּעָלִים – שהבעלים אומר בשעה שקונה אותם, זה אני לוקח לעולה וזה לחטאת, אוֹ בְּעֲשַׂיַּית כֹּהֵן – אם לא פירש הבעלים בשעת הלקיחה, הכהן קובע עליהם שם בזמן ההקרבה. אבל אם לא קרא הבעלים שם בשעת לקיחה, אף אם קרא לאחר מכן אין נקבעים בכך, ויכול הכהן לקרוא להם שם אחר בשעת ההקרבה.

מבררת הגמרא: אָמַר רַב שִׁימִי בַּר אַשִׁי, מַאי טַעֲמָיהּ דְּרַב חִסְדָּא, שאין הקינים נקבעים אלא בלקיחתם או בעשייתם. דִּכְתֵיב לגבי קרבן יולדת (ויקרא יב ח), 'וְלָקְחָה שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה אֶחָד לְעֹלָה וְאֶחָד לְחַטָּאת', והיינו, שתקנה את הקינים לשם חטאת ולשם עולה. ולגבי עשיית הכהן בקרבן זבה נאמר (שם טו ל), 'וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶת הָאֶחָד חַטָּאת וְאֶת הָאֶחָד עֹלָה', והיינו, שבעשייתו יקבעם לשם חטאת ולשם עולה. ומפסוקים אלו נלמד, שאין הקינים נקבעים אלא אוֹ בְּלִקִּיחָה, אוֹ בַּעֲשָׂיָה.

הגמרא דנה בדברי רב חסדא: מֵיתִיבֵי – הקשו בני הישיבה ממה ששנינו בברייתא, נאמר לגבי שעירי יום הכיפורים (ויקרא טז ט), 'וְהִקְרִיב אַהֲרֹן אֶת הַשָּׂעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרָל לַה' וְעָשָׂהוּ חַטָּאת'. ומלשון הפסוק נלמד שעליית הַגּוֹרָל מהקלפי, עוֹשֶׂה – קובע את השעיר לחַטָּאת, וְאֵין קריאת הַשֵּׁם עוֹשָׂה חַטָּאת. ומבארת הברייתא: מה שצריך פסוק ללמוד כן, הוא משום שֶׁיָּכוֹל היית לומר, וַהֲלֹא דִּין הוּא – והרי יש ללמוד בקל וחומר, וּמַה בְּמָקוֹם שֶׁלֹּא קִידֵּשׁ הַגּוֹרָל – ומה בשאר קרבנות הבאים אחד לעולה ואחד לחטאת, שאם עשה גורל איזה מהם יהיה לעולה ואיזה לחטאת לא נקבעו בכך, מכל מקום, אם פירש איזה מהם לחטאת ואיזה לעולה, קִידֵּשׁ הַשֵּׁם ושוב אינו יכול לשנות. אם כן, בשעירי יום הכיפורים שהוא מָקוֹם שֶׁקִּדֵּשׁ הַגּוֹרָל וקבע את שמות השעירים, אֵינוֹ דִּין שֶׁיְּקַדֵּשׁ הַשֵּׁם. תַּלְמוּד לוֹמַר – לכך מלמדנו הכתוב 'וְעָשָׂהוּ חַטָּאת', ויש ללמוד מכך, שרק עליית הַגּוֹרָל עוֹשָׂה חַטָּאת, וְאֵין קריאת הַשֵּׁם עוֹשָׂה חַטָּאת. ויש להקשות מברייתא זו על דברי רב חסדא: וְהָא הָכָא – והרי כאן בברייתא לגבי שעירים, דִּשעת הגורל לָאו שְׁעַת לְקִיחָה היא, שהרי אין מקריבים את השעיר החי עד לאחר שחיטת הפר והזאת דמו, וְקָתָנֵי בברייתא שהיה מקום ללמוד בקל וחומר דְּקָבַע קריאת השם, ומוכח שבשאר קרבנות מועילה קריאת שם גם שלא בשעת לקיחה או עשיה.

מיישבת הגמרא: אָמַר רָבָא, אין כוונת התנא ללמוד שקריאת השם תועיל בזמן עשיית הגורל, אלא שתועיל קריאת שם בשני השעירים גם בשעת לקיחתן או עשייתן, וְהָכִי קָאָמַר התנא, וּמַה בְּמָקוֹם שֶׁלֹּא קִידֵּשׁ הַגּוֹרָל וַאֲפִילּוּ בִּשְׁעַת לְקִיחָה וַאֲפִילּוּ בִּשְׁעַת עֲשָׂיָיה, והיינו בשאר קרבנות, אף על פי כן קִידֵּשׁ הַשֵּׁם בִּשְׁעַת לְקִיחָה וּבִשְׁעַת עֲשָׂיָיה, אם כן, בְּמָקוֹם שֶׁקִּדֵּשׁ הַגּוֹרָל שֶׁלֹּא בִּשְׁעַת לְקִיחָה וְשֶׁלֹּא בִּשְׁעַת עֲשָׂיָיה, והיינו בשני השעירים, אֵינוֹ דִּין שֶׁיְּקַדֵּשׁ הַשֵּׁם בִּשְׁעַת לְקִיחָה וּבִשְׁעַת עֲשָׂיָיה. תַּלְמוּד לוֹמַר 'וְעָשָׂהוּ חַטָּאת', ללמד, שרק עליית הַגּוֹרָל עוֹשָׂה חַטָּאת וְאֵין קריאת הַשֵּׁם בשעת לקיחה או עשייה עוֹשָׂה חַטָּאת.

הגמרא מביאה ברייתא נוספת להקשות על רב חסדא: תָּא שְׁמַע, מְטַמֵּא מְקַדֵּשׁ, שהיה עָנִי בשעה שנכנס למקדש והתחייב בקרבן עני שהוא שתי תורים או שני בני יונה אחד לעולה ואחד לחטאת, וְהִפְרִישׁ מָעוֹת לְקִינּוֹ כדינו, וְהֶעֱשִׁיר לאחר שהפריש והשתנה חיובו לקרבן בהמה כדין עשיר, וְאַחַר כָּךְ חילק את המעות שהפריש, וְאָמַר מעות אֵלּוּ לְחַטָּאתוֹ, וְמעות אֵלּוּ לְעוֹלָתוֹ, אינו מביא קרבנות אלו כיון שכבר מחוייב בקרבן עשיר, אלא מוֹסִיף על המעות שהפריש לחטאת וּמֵבִיא חוֹבָתוֹ – בהמת חטאת, מִדְּמֵי חַטָּאתוֹ – מהמעות שהפריש לחטאת העוף עם מה שמוסיף, וְאֵין מוֹסִיף וּמֵבִיא חוֹבָתוֹ מִדְּמֵי עוֹלָתוֹ – מהמעות שהפריש לעולת העוף, כיון שאינו יכול לשנותם לחטאת. ומקשה הגמרא: וְהָא הָכָא, שמפרש אלו מעות לחטאת ואלו לעולה בשעה דְּלָאו שְׁעַת לְקִיחָה היא, שהרי כבר הפרישם קודם שהעשיר, ובאותו הזמן לא פירש אלו לחטאת ואלו לעולה, וְלָאו שַׁעַת עֲשָׂיָיה הִיא, שהרי אינו מקריב מיד אלא עומד לקנות בהמה לחטאת, וְקָתָנֵי בברייתא, דְּקָבַע באמירתו בשעת חלוקת המעות אלו מעות לעולה ואלו לחטאת. וזה שלא כרב חסדא, שאמר שקביעת השם נעשית רק בשעת לקיחה או עשייה.

מיישבת הגמרא: אָמַר רַב שֵׁשֶׁת, וְתִסְבְּרָא – וכי סבור אתה שברייתא זו אינה משובשת וניתן להקשות ממנה, וְהָאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי הוֹשַׁעְיָא, מְטַמֵּא מְקַדֵּשׁ עָשִׁיר החייב בבהמה לחטאתו, שעבר וְהֵבִיא קָרְבַּן עָנִי, לֹא יָצָא ידי חובתו כיון שאין זה קרבנו. וְכֵיוָן דְּלֹא יָצָא, אם כן, הֵיכִי קָבַע – איך נקבעים באמירתו חלק מהמעות לעולה לאחר שהעשיר, והרי כבר אינו מחוייב בקרבן עולה. אֶלָּא על כרחך, מַאי אִית לָךְ לְמֵימַר – מה יש לך לומר בכדי לתרץ קושיה זו, שֶׁכְּבָר אָמַר מֵעֲנִיּוּתוֹ – יש להגיה בברייתא, ולגרוס 'מטמא מקדש עני שהפריש מעות לקינו ואמר אלו לחטאתו ואלו לעולתו ואחר כך העשיר' וכו', והיינו, שחלוקת המעות וקריאת השם נעשו כשהיה עני והיה חייב בחטאת ובעולה, ולכך הועיל דיבורו. הָכִי נַמִּי בעניין זמן קריאת השם, יש להגיה בברייתא ולגרוס 'מטמא מקדש עני שהפריש מעות לקינו ואמר בשעת הפרשה אלו לחטאתו ואלו לעולתו' וכו', והיינו, שְׁכְּבָר אָמַר מִשְּׁעַת הַפְרָשָׁה – שחלוקת המעות וקריאת השם עליהם היתה בשעת הפרשת המעות שהיא בשעת לקיחה, ומשום כך אינו יכול לשנות.

מקשה הגמרא: וְלִשיטת רַבִּי חֲנָא אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, דְּאָמַר שעשיר שהביא קרבן עני יָצָא, ולדבריו מועילה קביעת המעות לעולה ולחטאת גם לאחר שהעשיר שהרי בדיעבד יוצא בקרבן עני, וממילא אין הברייתא משובשת,

מַאי אִיכָּא לְמֵימַר, הָרִי קְרִיאַת הַשֵּׁם הִיתָּה שֶׁלֹּא בִּשְׁעַת לְקִיחָה אוֹ עֲשִׂייָה. מִתַּרְצַת הַגְּמָרָא: לֹא תֵּימָא בְּבְרַייתָא 'וְאַחַר כָּךְ אָמַר', שֶׁקְּרָא שָׁם לְאַחַר הַהַפְרָשָׁה, אֶלָּא אֵימָא, 'וְאַחַר כָּךְ לָקַח וְאָמַר' – אַחַר שֶׁהֶעֱשִׁיר קָנָה תּוֹרִים בְּמָעוֹת שֶׁהַפְרִישׁ בְּעִנְיוֹתוֹ, וְכִשְׁקִנְאָם קָרָא לָהֶם שָׁם.

מִקְשָׁה הַגְּמָרָא: אִם מְדוּבָּר שֶׁכְּבָר לָקַח, אִם כֵּן מַה שֶּׁנֶּאֱמַר בְּבְרַייתָא 'מוֹסִיף וּמֵבִיא חוֹבָתוֹ מִדְּמֵי חַטָּאתוֹ', מַאי נִיהוּ – מִדְּהוּ הָאוֹפֶן שֶׁמּוֹסִיף עַל דְּמֵי חַטַּאת הָעוֹף וְקוֹנֶה בָּהֶם חַטַּאת בְּהֵמָה. וְאִם מְדוּבָּר בְּאוֹפֶן דְּפָרִיךְ לֵיהּ – שֶׁפּוֹדֶה אֶת הָעוֹף וּמוֹצִיאוֹ לְחוּלִין וּמוֹסִיף עַל הַדָּמִים, קָשָׁה, וְהָא אֵין פָּרְיוֹן לָעוֹף, כְּמְבוֹאָר בְּמַנְחוֹת (ק).

מִתַּרְצַת הַגְּמָרָא: אָמַר רַב פָּפָּא, בְּגוֹן שֶׁלָּקַח בְּחִצִּי מִדַּמִּים פְּרִידָה אַחַת – גּוֹזֵל אֶחָד, לָעוֹלָה אוֹ לְחַטָּאת, וּבִלְקִיחָתוֹ נִקְבַּע שְׁאָר הַכֶּסֶף לְחִיּוּב הַשֵּׁנִי, וְהֵרִי זֶה כְּשָׁעַת לְקִיחַת שְׁתֵּי הַקְּרְבָּנוֹת. וְכֵן יֵשׁ לְפָרֵשׁ, אִי לְשֵׁם עוֹלָה וְכֵן – קָנָה אֶת הָעוֹף, שְׁאָר הַכֶּסֶף נִקְבַּע לְחַטָּאת, וּמוֹסִיף עַל הַכֶּסֶף הַנִּשְׁאָר וּמֵבִיא חוֹבָתוֹ מִדְּמֵי חַטָּאתוֹ, וְהַאי – וְעוֹף זֶה שֶׁקָּנָה לְעוֹלָה, אֲזָלָא לְנַדָּבָה – קָרֵב כְּעוֹלַת נְדָבָה, שֶׁהֵרֵי אֵינוֹ חַייָב עוֹד בְּעוֹלָה. וְאִי לְחַטָּאת וָכֵן, שְׁאָר הַכֶּסֶף נִקְבַּע לְעוֹלָה, וְלָכֵן אֵין מוֹסִיף וּמֵבִיא חוֹבָתוֹ מִדְּמֵי עוֹלָתוֹ, שֶׁהֵרֵי אֵינָם נַעֲשִׂים חַטַּאת, אֶלָּא יָבִיא בָּהֶם עוֹלַת נְדָבָה וּבַכֶּסֶף אַחֵר יִקַּח בְּהֵמָה לְחַטָּאת, וְהַאי חַטָּאת הָעוֹף אֲזָלָא לְמִיתָה, לְפִי שֶׁאֵין לָהּ פְּדִיוֹן וְאֵין חַטַּאת קְרֵיבָה בִּנְדָבָה.

הַגְּמָרָא חוֹזֶרֶת לְדוֹן בְּעִשִּׂיר שֶׁהֵבִיא קָרְבַּן עָנִי: נוֹפָא, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי הוֹשַׁעְיָא, מְטַמֵּא מִקְדָּשׁ עָשִׂיר שֶׁחַייָב חַטַּאת בְּהֵמָה, וְהֵבִיא קָרְבַּן עָנִי – תּוֹרִים אוֹ בְּנֵי יוֹנָה, לֹא יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ. וְרַבִּי חַנָּא אָמַר בְּשֵׁם רַבִּי הוֹשַׁעְיָא, יָצָא.

מִקְשָׁה הַגְּמָרָא עַל רַבִּי חֲנִינָא: מֵיתִיבִי, שָׁנִינוּ בְּמַסֶּכֶת נְגָעִים (פרק ד מ"ב), מְצוֹרָע עָנִי שֶׁדֵּינוֹ בְּכֶבֶשׂ לְאָשָׁם וּשְׁנֵי תּוֹרִים אוֹ בְּנֵי יוֹנָה לְעוֹלָה וְחַטָּאת, שֶׁהֵבִיא קָרְבַּן עָשִׁיר – שְׁנֵי כְּבָשִׂים וּכְבִשָּׂה, יָצָא. אַךְ עָשִׁיר שֶׁהֵבִיא קָרְבַּן עָנִי, לֹא יָצָא. מוּכָח, שֶׁעָשִׁיר אֵינוֹ יוֹצֵא בְּקָרְבַּן עָנִי.

מִתַּרְצַת הַגְּמָרָא: שַׁאנִי הָתָם בְּמְצוֹרָע, דִּכְתִיב (ויקרא יד ב) 'זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְּצֹרָע', לְלַמֵּד, שֶׁאֵינוֹ יוֹצֵא אֶלָּא בְּקָרְבָּנוֹ. מִקְשָׁה הַגְּמָרָא: אִי הָכִי, בְּרִייָּא נַמִּי, שֶׁלֹּא יֵצֵא עָנִי בְּקָרְבַּן עָשִׁיר. מִתַּרְצַת הַגְּמָרָא: הָא רַבִּי רַחֲמָנָא 'תּוֹרַת' – נִתְרַבֶּה מֵהַפְסוּק (שם) 'זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְּצֹרָע', שִׁיעַ קָרְבַּן אֶחָד שֶׁמּוֹעִיל לְכָל הַמְּצוֹרָעִים. וּמוֹכִיחַ כֵּן הַגְּמָרָא: וְהָתַנְיָא – בְּבְרַייתָא, 'זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְּצֹרָע', לְרַבּוֹת מְצוֹרָע עָנִי שֶׁהֵבִיא קָרְבַּן עָשִׁיר שֶׁיָּצָא. יָכוֹל הָיִיתִי לוֹמַר, אֲפִילּוּ עָשִׁיר שֶׁהֵבִיא קָרְבַּן עָנִי יָצָא, תַּלְמוּד לוֹמַר 'זֹאת', שֶׁעָשִׁיר יוֹצֵא רַק בְּקָרְבָּן הָרָאוּי לוֹ. שׁוֹאֶלֶת הַגְּמָרָא: וְנֵילַף מִינָּהּ – נִלְמַד מִמְּצוֹרָע לְמִטְמָא מִקְדָּשׁ, שֶׁעָשִׁיר אֵינוֹ יוֹצֵא בְּקָרְבַּן עָנִי. מְשִׁיבָה הַגְּמָרָא: בֵּיוָן שֶׁמִּיעֵט רַחֲמָנָא בִּלְשׁוֹן 'זֹאת' דַּל הוּא', יֵשׁ לְלַמֵּד מִ'הוּא', שֶׁרַק בְּמְצוֹרָע עָשִׁיר אֵינוֹ יוֹצֵא בְּקָרְבַּן עָנִי, אֲבָל לֹא בִּשְׁאָר חִיּוּבֵי קָרְבַּן עוֹלָה וְיוֹרֵד.

משנה

הַמִּשְׁנָה עוֹסֶקֶת בְּדִין הַשְּׁעִירִים לְאַחַר הַהַגְרָלָה, וּבְוִידּוּי הַשֵּׁנִי עַל הַפַּר: קְשַׁר הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל לְשׁוֹן שֶׁל זְהוֹרִית – צֶמֶר בְּצֶבַע אֹדֶם, בְּרֹאשׁ הַשָּׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ, וְהֶעֱמִידוֹ בְּעַזָּרָה כְּנֶגֶד בֵּית שִׁילּוּחוֹ – מוּל הַשַּׁעַר הַמִּזְרָחִי, שֶׁדַּרְכּוֹ נִשְׁלָח לְעַזָאזֵל. וְלִשְׁעִיר הַנִּשְׁחָט כְּנֶגֶד בֵּית שְׁחִיטָתוֹ.

לְאַחַר מִכֵּן, בָּא לוֹ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל אֶצֶל פָּרוֹ בִּשְׁנִיָּה, וְסוֹמֵךְ שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו וּמִתְוַדֶּה, וְכָךְ הָיָה אוֹמֵר בְּוִידּוּיוֹ. אָנָּא הַשֵּׁם (חטאתי עויתי ופשעתי) [עָוִיתִי פָּשַׁעְתִּי חָטָאתִי] לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי וּבְנֵי אַהֲרֹן עַם קְדוֹשֶׁךָ. אָנָּא הַשֵּׁם, כַּפֶּר נָא לָעֲוֹנוֹת וְלַפְּשָׁעִים וְלַחֲטָאִים, שֶׁעָוִיתִי וְשֶׁפָּשַׁעְתִּי וְשֶׁחָטָאתִי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי וּבְנֵי אַהֲרֹן עַם קְדוֹשֶׁךָ. כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ (ויקרא טז ל), 'כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי ה' תִּטְהָרוּ', וְהֵן – הָעוֹמְדִים בְּעַזָּרָה, עוֹנִין אַחֲרָיו בְּשָׁעַת הַזְכָּרַת הַשֵּׁם, בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

גמרא

אִיבַּעְיָא לְהוּ, מַה שֶּׁשָּׁנִינוּ 'וְלַנִּשְׁחָט כְּנֶגֶד בֵּית שְׁחִיטָתוֹ', אַקְשִׁירָה שְׁבָרֹאשׁ שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ קָאֵי – נֹאמַר, שֶׁאַף לִנְשׁחָט קוֹשְׁרִים כְּנֶגֶד בֵּית שְׁחִיטָתוֹ, כְּלוֹמַר בְּצוֹאנוֹ, אוֹ אַהֲעָמְדָה שֶׁל שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ קָאֵי, שֶׁאַף אֶת הַנִּשְׁחָט הָיוּ מַעֲמִידִים כְּנֶגֶד מָקוֹם שְׁחִיטָתוֹ.

מוֹכִיחָה הַגְּמָרָא: תָּא שְׁמַע, דְּתָנֵי רַב יוֹסֵף, קָשַׁר לָשׁוֹן שֶׁל זְהוֹרִית בְּרֹאשׁ שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ וְהֶעֱמִידוֹ כְּנֶגֶד בֵּית שִׁילּוּחוֹ, וְלַנִּשְׁחָט כְּנֶגֶד בֵּית שְׁחִיטָתוֹ, בִּכְדֵי שֶׁלֹּא יִתְעָרֵב זֶה בָּזֶה – הַנִּשְׁחָט בְּמִשְׁתַּלֵּחַ, וְלֹא יִתְעָרֵב אֶחָד מֵהֶם בָּאֲחֵרִים.

וּמִדְּייקַת הַגְּמָרָא: אִי אָמְרַתְּ בְּשֶׁלָּמָא אַקְשִׁירָה קָאֵי, שַׁפִּיר – מוּבָן מַה שֶּׁמַּחְמִיתַ הַקְשִׁירָה בִּשְׁנֵיהֶם הֵם נִיכָּרִים זֶה מִזֶּה וּמֵאֲחֵרִים, אֶלָּא אִי אַהֲעָמְדָה קָאֵי, נְהִי דִּכְתֵי רְיהּ לֹא מִיעָרֵב – אֲמִנָּם אֵין הָאֶחָד מֵהֶם מִתְעָרֵב בַּחֲבֵירוֹ, מִשּׁוּם דְּהַאי – הַמִּשְׁתַּלֵּחַ קָטִיר בֵּיהּ – קָשׁוּר בּוֹ לְשׁוֹן, וְהַאי – הַנִּשְׁחָט לֹא קָטִיר בֵּיהּ, אַךְ בְּהַאֲחֵרִינֵי, מִיהַת מִיעָרֵב – עֲשׂוּי הַנִּשְׁחָט לְהִתְעָרֵב, שֶׁהֵרֵי אֵין בּוֹ כָּל סִימָן. אֶלָּא לָאו שְׁמַע מִינָּהּ, דְּאַקְשִׁירָה קָאֵי, וְכָךְ לֹא יִתְעָרֵב בַּאֲחֵרִים, שְׁמַע מִינָּהּ – אָכֵן מוּכָח כֵּן.

הַגְּמָרָא דָּנָה בְּדִינֵי לְשׁוֹן שֶׁל זְהוֹרִית: אָמַר רַבִּי יִצְחָק, שְׁתֵּי לְשׁוֹנוֹת שֶׁל זְהוֹרִית הַחִלּוּקִים בְּדִינָן שָׁמַעְתִּי, אַחַת, שֶׁל פָּרָה אֲדוּמָה, לְכְרִיכַת עֵץ הָאֶרֶז וְהָאֵזוֹב, וְאַחַת, שֶׁל שָׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ. בְּאַחַת נֶאֱמַר שִׁצְרִיכָה שִׁיעוּר מְסוּיָם, וְאַחַת אֵינָהּ צְרִיכָה שִׁיעוּר, וְדִי בְּכָל שֶׁהוּא. וְלֹא יָדַעְנָא, הֵי מִינַיְיהוּ – אֵיזוֹ מִהֶן צְרִיכָה שִׁיעוּר. אָמַר רַב יוֹסֵף, נֵיחֵוֵי אֲנַן – נִתְבּוֹנֵן אָנוּ בְּדָבָר, וְנִפְשׁוּט אֶת הַסְּפֵק. לְשׁוֹן שֶׁל שָׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ, דְּבָעֵי – שִׁצְרִיכָה חֲלוּקָה, בָּעֵי שִׁיעוּר, כְּדֵי שֶׁיִּתְאַפְשֵׁר לְחַלְּקָהּ, וְשֶׁל פָּרָה דְּלֹא בָּעֵי חֲלוּקָה, לֹא בָּעֵי שִׁיעוּר.

מַתְקִיף לָהּ רָמֵי בַּר חָמָא, וְהֵרִי לְשׁוֹן דְּפָרָה נַמִּי בָּעֵי שֶׁיִּהְיֶה בָּהּ כּוֹבֶד, כְּדֵי שֶׁתִּיפּוֹל לְתוֹךְ הָאֵשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יט ו) 'אֶל תּוֹךְ שְׂרֵפַת הַפָּרָה', הֵרִי שִׁישׁ לָהּ שִׁיעוּר. אָמַר לֵיהּ רָבָא, דִּין כּוֹבֶד, תַּנָּאֵי הִיא – נֶחְלְקוּ בּוֹ תַּנָּאִים כְּמְבוֹאָר לְהַלָּן, וְרַבִּי יִצְחָק סוֹבֵר שֶׁאֵין צְרִיךְ כּוֹבֶד, וְלָכֵן בְּשָׂרָה בְּכָל שֶׁהוּא.

מִקְשָׁה הַגְּמָרָא: וְכִי לְשׁוֹן דְּפָרָה לֹא בָּעֵי חֲלוּקָה, אִיתֵּיבֵיהּ אַבַּיֵי, שָׁנִינוּ בְּמַסֶּכֶת פָּרָה (פ"ג מ"א) כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה, כּוֹרְכָן לְעֵץ אֶרֶז וְאֵזוֹב בְּשָׂרֵי לָשׁוֹן. וּמֵהַלְּשׁוֹן 'שִׁירֵי' מִשְׁמַע שִׁישׁ חֵלֶק נוֹסָף, הֵרִי שֶׁהִיא בָּהּ שִׁיעוּר חֲלוּקָה. מִתַּרְצַת הַגְּמָרָא: אֵימָא – תֵּיבָאר, שִׁכּוּרַךְ בְּזָנָב לָשׁוֹן – בְּקָצֵה הַלָּשׁוֹן שֶׁסְּרִקּוּהוּ בְּמִסְרָק וְנַעֲשֶׂה קָצֵר כְּמִין זָנָב, אֲבָל אֵין הַלָּשׁוֹן נֶחְלָקֶת.

הַגְּמָרָא דָּנָה בְּדִין שְׁרִיפַת הַלָּשׁוֹן: אָמַר רַב חָנִין אָמַר רַב, עֵץ אֶרֶז וְשָׁנִי תּוֹלַעַת, שֶׁהִשְׁלִיכָן לִשְׂרֵיפַת הַפָּרָה, וְקִלְּטָתַן שַׁלְהֶבֶת וְשָׂרְפַתַּן קוֹדֶם שֶׁנָּפְלוּ לְתוֹכָהּ, כְּשֵׁרָה, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נָפְלוּ אֶל תּוֹךְ הַשְּׂרֵיפָה. מִקְשָׁה הַגְּמָרָא: מֵיתִיבִי, שָׁנִינוּ בְּבְרַייתָא, נִתְהַכֵּהַ הַלָּשׁוֹן, מֻכְשָׁר לָשׁוֹן אַחֵר וּמְקֻדָּשׁ. וּמוּכָח, שֶׁלָּשׁוֹן שֶׁנִּשְׂרַף קוֹדֶם שֶׁנָּפַל לְתוֹךְ הַשְּׂרֵיפָה פָּסוּל. מִתַּרְצַת הַגְּמָרָא: אָמַר אַבַּיֵי, לֹא קַשְׁיָא, כָּאן – בְּבְרַייתָא מְדוּבָּר בְּשֶׁלֹּהֶבֶת קוֹלַחַת – שֶׁעוֹלָה זְקוּפָה בְּקֶלַח שֶׁל עֹשֶׂב גְּבוֹהַּ, וְשָׂרְפָה אֶת הַלָּשׁוֹן, וְכֵיוָן שֶׁנִּשְׂרַף רְחוֹק מֵהַגַּחֶלֶת, אֵין זֶה 'תּוֹךְ שְׂרֵפַת הַפָּרָה', וְכָאן – שֶׁהִכְשִׁיר רַבִּי חָנִין, הוּא בְּשַׁלֶּהֶבֶת נִכְפֶּפֶת – נְמוּכָה וְקְרוֹבָה לְגַחֶלֶת, וְאַף הִיא נֶחְשֶׁבֶת בְּתוֹךְ שְׂרֵיפַת הַפָּרָה.

עוֹד מִתַּרְצַת הַגְּמָרָא: רָבָא אוֹמֵר, דִּין כּוֹבֶד, תַּנָּאֵי הִיא. דְּתַנְיָא, לָמָּה כּוֹרְכָן לְעֵץ אֶרֶז וְהָאֵזוֹב עִם שְׁנֵי הַתּוֹלַעַת, כְּדֵי שֶׁיִּהְיוּ כּוֹפְלִין נִיטָּלִים בַּאֲגוּדָּה אַחַת, דִּבְרֵי רַבִּי. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, כּוֹרְכָן יָחַד, כְּדֵי שֶׁיְּהֵא בָּהֶן כּוֹבֶד וְיִפְּלוּ לְתוֹךְ שְׂרֵפַת הַפָּרָה. נִמְצָא, שֶׁהַבְּרַייתָא הַסּוֹבֶרֶת שֶׁצְּרִיךְ שְׂרִיפָה בְּתוֹךְ הָאֵשׁ, הִיא כְּרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן כַּנִּ"ל.

הַגְּמָרָא חוֹזֶרֶת לְדוֹן בְּמִשְׁקָל הַלָּשׁוֹנוֹת: כִּי אָתָא רַב דִּימִי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, שָׁלֹשׁ לְשׁוֹנוֹת שָׁמַעְתִּי, אַחַת שֶׁל פָּרָה, וְאַחַת שֶׁל שָׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ, וְאַחַת שֶׁל מְצוֹרָע. אַחַת מֵהֶן צְרִיכָה לִהְיוֹת בְּמִשְׁקָל עֲשָׂרָה זוּז, וְאַחַת, בְּמִשְׁקַל שְׁנֵי סְלָעִים, וְאַחַת, בְּמִשְׁקַל שֶׁקֶל, וְאֵין לִי – אֵינִי יוֹדֵעַ לְפָרֵשׁ, מַה מִּשְׁקַל כָּל לָשׁוֹן. כִּי אָתָא רַבִּין, פֵּירְשָׁהּ מִשְׁמֵיהּ דְּרַבִּי יוֹנָתָן לְדִבְרֵי רַבִּי יוֹחָנָן,